

Nr 338.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pensioner till vissa vid statens järnvägsbyggnader anställda eller förut anställda förmän och arbetare m. m.; given Stockholms slott den 30 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

dels att en var av nedannämnda vid statens järnvägsbyggnader anställda eller förut anställda personer, nämligen förmännen Jonas Gustaf Jernberg, Otto Wilhelm Johansson Husberg, Johan Alfred Johansson och Olof Olsson, stenarbetarna Karl Samuel Forsgren, Johan Johansson Linder och Sven Magnus Andersson samt arbetarna August Magnusson Hedelin, Per Johan Lundbäck, Johan Fredrik Melin, Jakob Bengtsson Lund, Jan Jansson, Alfred Gotthard Andersson, Karl August Bergdahl, Carl Magnus Johansson Löndahl, Karl August Lagerström, Frans August Johansson och Anders Petter Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats eller varder entledigad från sin befattning vid statens järnvägar — dock icke i något fall för tid före den 1 januari 1917 — under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, under villkor emellertid att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till ett för en var beräknat årligt medelinkomst-belopp av respektive 1,200 kronor för förman och yrkesarbetare samt 1,000 kronor för vanlig arbetare eller därutöver, pensionen skall, så länge sistnämnda anställning varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till högre belopp än nämnda medelinkomst;

dels att den järnvägsarbetaren Oskar Alsterlén eller Alsterlind av 1894 års riksdag å allmänna indragningsstaten beviljade pension av 160 kronor må höjas till 300 kronor, att utgå under hans återstående livstid

från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från nu innehavande anställning vid statens järnvägsbyggnader, dock med villkor att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till 1,200 kronor eller därutöver för år räknat, pensionen skall, så länge anställningen varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöning icke uppgår till mer än sistnämnda belopp;

dels ock att stenarbetaren vid statens järnvägsbyggnader Karl Fredrik Andersson, vilken enligt beslut av 1916 års riksdag under visst villkor äger att från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från anställning vid statens järnvägar, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, må åtnjuta ifrågavarande pension under följande ändrade villkor, nämligen att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till 1,200 kronor eller därutöver för år räknat, pensionen skall, så länge sistnämnda anställning varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till mer än sistnämnda belopp.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÅRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

Uti särskilda skrivelser den 28 februari 1917 har järnvägsstyrelsen gjort framställningar dels om pensioner till åtskilliga vid statens järnvägsbyggnader anställda eller förut anställda förmän och arbetare, dels om förhöjning av den järnvägsarbetaren Oskar Alsterlén av 1894 års riksdag tillerkända pension, dels ock om viss ändring i villkoren för järnvägsarbetaren Karl Fredrik Andersson av 1916 års riksdag tillerkänd pension; och ber jag nu att få upptaga dessa frågor till behandling.

Innan jag ingår på en redogörelse för järnvägsstyrelsens berörda framställningar, må emellertid erinras, att, enligt de grunder, som senast av 1916 års riksdag tillämpats beträffande pensionsfrågor av föreliggande art, pension brukar beviljas förman eller arbetare vid statens järnvägsbyggnader, som uppnått minst 55 års ålder och räknar minst 24 tjänstår. Pensionsbeloppet har ansetts böra sättas till enahanda belopp, som enligt lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den

5 juli 1901 högst kan utgå, eller 300 kronor. Såsom villkor för pensionens åtnjutande har i allmänhet bestämts, att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, beloppet av sådan avlöning tillika med pensionen icke finge överstiga ett belopp av beträffande förmän och yrkesarbetare 1,200 kronor samt beträffande vanliga arbetare 900 kronor, vilka sistnämnda två belopp beräknats motsvara medelinkomstbeloppet för berörda båda grupper.

Vad först angår de nya pensioner, varom järnvägsstyrelsen gjort framställning, har styrelsen anfört följande.

Pension åt
förmännen
J. G. Jernberg
m. fl.

Järnvägs-
styrelsen.

I likhet med vad förut ägt rum, hade ansökningar om utverkande av statsunderstöd inkommit till styrelsen från åtskilliga förmän och arbetare, vilka samtliga under längre tid med gott vitsord arbetat vid statens järnvägsbyggnadsföretag och av vilka flertalet därjämte enligt företedda intyg genom sjukdom eller kroppskada fått sin arbetsförmåga i mer eller mindre hög grad minskad.

Beträffande föreliggande uppgifter om nu ifrågavarande sökandes tjänstetid ville styrelsen anmärka, att fullständiga förteckningar å de vid järnvägsbyggnaderna under den gångna tiden anställda arbetare saknades, vartill komme, att en stor del av arbetsbefälet antingen avlidit eller lämnat tjänsten. Det hade för övrigt befunnits omöjligt för befälet att lämna detaljerade upplysningar rörande varje särskild, kanske för lång tid tillbaka anställd arbetares tjänstetid. Tjänstetidens längd hade således icke kunnat genom officiella handlingar bestyrkas, utan hade styrelsen därvidlag, såsom vid avgivande av enastående framställning rörande de arbetare, som år 1916 tilldelades understöd, ansett sig kunna utgå från av sökandena själva lämnade tjänsteförteckningar, vilka utförligt angåvo tiden och platsen för anställningen, och detta så mycket hellre, som berörda uppgifter, i den mån de kunnat kontrolleras, visat sig vara riktiga.

I avseende å vederbörandes lönevillkor ansåge sig styrelsen böra omförmäla, att medelavlöningen under senare tid för ifrågavarande förmän och arbetare kunde beräknas hava uppgått, för förmän och yrkesarbetare till 1,200 kronor och för vanliga arbetare till 1,000 kronor för år.

Styrelsen hade utgått från det antagandet, att huvudsakligen enahanda villkor med avseende å pensionsbelopp samt levnads- och tjänsteålder m. m., vilka förut varit för Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmande vid beviljande av pensioner åt järnvägsbyggnadsarbetare, jämväl nu skulle komma till tillämpning, även om det sålunda föreslagna pensionsbeloppet under nu rådande förhållanden måste anses otillräckligt. Styrelsen hade emellertid icke ansett sig böra föreslå någon förhöjning av pensionerna, så länge lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 vore gällande.

Med tillämpning av förberörda grunder skulle pension tillkomma i följande tablå upptagna förmän och arbetare. I tablån hade angivits det antal levnadsår, envar uppnått eller uppnådde under år 1917, ävensom antalet av hans tjänstår; och framginge av tablån tillika, huruvida vederbörande fortfarande vore i arbete vid statens järnvägsbyggnader eller icke.

Namn och befattning.	Levnadsår.	Tjänstår.	Anmärkingar.
Jonas Gustaf Jernberg, förman	59	37	Därav 2 år vid statens järnvägars banavdelning; ej kvar i arbete.
Otto Wilhelm Johansson Husberg, förman	61	27	Därav 2 år vid statens järnvägars banavdelning och 2 år vid fästningsbyggnad; ej kvar i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Johan Alfred Johansson, förman.....	61	26	Fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Olof Olsson, förman	59	35	Därav 5 år vid statens järnvägars banavdelning; ej kvar i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Karl Samuel Forsgren, stenarbetare ...	56	26	Därav 9 år vid statens järnvägars banavdelning, där han fortfarande har anställning.
Johan Johansson Linder, stenarbetare...	60	37	Därav 16 år vid statens järnvägars banavdelning; fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Sven Magnus Andersson, stenarbetare	56	39	Därav 9 år vid statens järnvägars banavdelning, där han fortfarande har anställning.
August Magnusson Hedelin, arbetare...	72	35	Därav 14 år vid statens järnvägars banavdelning, där han fortfarande har anställning.
Per Johan Lundbäck, arbetare.....	71	25	Därav 2 år vid fästningsbyggnad; fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Johan Fredrik Melin, arbetare.....	63	25	Därav 9 år vid statens järnvägars banavdelning; ej kvar i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Jakob Bengtsson Lund, arbetare.....	67	37	Därav 5 år vid statens järnvägars banavdelning; fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Jan Jansson, arbetare.....	60	33	• Fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Alfred Gotthard Andersson, arbetare...	71	48	Därav 22 år vid statens järnvägars banavdelning; ej kvar i arbete.
Karl August Bergdahl, arbetare	56	33	Därav 4 år vid statens järnvägars banavdelning; fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Carl Magnus Johansson Löndahl, arbetare	56	25	Därav 4 år vid statens järnvägars banavdelning; fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.

Namn och befattning.	Levnadsår.	Tjänstår.	Anmärkingar.
Karl August Lagerström, arbetare	61	26	Fortfarande i arbete vid statens järnvägsbyggnader.
Frans August Johansson, arbetare	70	40	Därav 14 år vid statens järnvägars ban- och maskinavdelningar, vid vilken sistnämnda avdelning han fortfarande har anställning.
Anders Petter Andersson, arbetare.....	65	39	Därav 11 år vid statens järnvägars banavdelning, där han fortfarande har anställning.

På grund av det anförda har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att en var av i förenämnda tablå upptagna personer måtte från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats eller bleve entledigad från sin befattning vid statens järnvägar — dock icke i något fall för tid före den 1 januari 1917 — under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, under villkor emellertid att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till ett för en var beräknat årligt medelinkomstbelopp av respektive 1,200 kronor för förman och yrkesarbetare samt 1,000 kronor för vanlig arbetare eller därutöver, pensionen skulle, så länge sistnämnda anställning varade, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skulle minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppginge till högre belopp än nämnda medelinkomst.

Statskontoret.

Över denna framställning har statskontoret den 16 mars 1917 avgivit infortrat utlåtande och därvid på grund av vad järnvägsstyrelsen i ärendet meddelat och anført tillstyrkt avlåtande till riksdagen av proposition om beredande av pensioner åt ifrågavarande arbetare. Statskontoret har dock ansett sig böra erinra, att styrelsens framställning i viss mån innebär en avvikelse från vad hittills gällt såsom villkor för åtnjutande av dylika pensioner, i det styrelsen föreslagit en höjning från 900 till 1,000 kronor av det för vanliga arbetare beräknade årliga medelinkomstbeloppet.

*Departements-
chefen.*

Då de villkor, som hittills plägat uppställas för beviljande av pensioner till förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader, uppfyllas av de personer, som avses i nu föreliggande framställning, tillstyrker jag, att pension med föreslaget belopp beredes dessa personer.

Beträffande villkoren för pensions åtnjutande innebär styrelsens framställning, på sätt statskontoret påpekat, en avvikelse från vad hittills gällt. Då emellertid det belopp, vartill, enligt styrelsens förslag, pension jämte avlöning av statsmedel för vanlig arbetare må uppgå utan reduktion av pensionen, icke överstiger det belopp, vartill medelavlöningen för sådan arbetare under senare tid uppgått, har jag för min del intet att häremot erinra.

Med anledning av en utav Kungl. Maj:t i ämnet gjord framställning har 1894 års riksdag medgivit, att järnvägsarbetaren Oskar Alsterlén finge från och med månaden näst efter den, varunder han av järnvägsstyrelsen entledigades från anställning vid statens järnvägsbyggnader, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 160 kronor, med förbehåll dock att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, hans pensionsbelopp skulle för den tid, hans anställning varade, minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå.

Förhöjning av järnvägsarbetaren O. Alsterléns pension.

Enligt vad järnvägsstyrelsen nu meddelat har Alsterlén, vilken jämväl använder sig av efternamnet Alsterlind, uti en av arbetschefen vid dubbelspårsbyggnaden Norrköping—Mjölby till järnvägsstyrelsen överlämnad skrift anhållit, att den honom av 1894 års riksdag tillerkända pension av 160 kronor måtte höjas till 450 kronor. Sökanden har därvid åberopat, att han från den 8 januari 1912 till april 1916 varit anställd vid statsbanan Järna—Norrköping samt därefter vid förenämnda dubbelspårsbyggnad.

Järnvägsstyrelsen.

Verkställd utredning i ärendet har givit vid handen, att sökanden, som är född den 1 december 1846, blivit den 29 oktober 1894, enligt vad ett för honom samma dag utfärdat avskedsbevis angiver, ur statens järnvägsbyggnaders tjänst entledigad; att han då räknat en tjänstetid såsom arbetare vid desamma av 28 år; att han sedermera, efter att hava uppburit sin pension under en följd av år, i januari 1912 ånyo fått anställning vid statens järnvägsbyggnader, där han förvärvat en ytterligare tjänstetid av omkring 5 år; samt att han, som alltså numera räknar en tjänstetid vid statens järnvägsbyggnader av 33 år, under tiden för den senare anställningen icke uppburit sin pension eller någon del därav samt arbetat såsom förrådssmed.

För egen del anför järnvägsstyrelsen i denna fråga följande:

»Då sökanden, som snart är 71 år gammal, torde få anses hava uppnått en sådan levnadsålder, att han vid innehavande anställnings upphörande svårligen

kan bereda sig annan inkomstgivande verksamhet, samt han förty skulle komma att för levnadsbehovens tillfredsställande vara hänvisad allenast till den efter nuvarande förhållanden obetydliga pension, som år 1894 tilldelades honom, har styrelsen ansett det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att förhöjning av nämnda pensionsbelopp beredes honom.

Med ledning av den princip, som senast av 1916 års riksdag tillämpats vid beviljande av pensioner till vissa förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader, nämligen att pensionen — lika för alla — bör bestämmas till enahanda belopp, som enligt lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 högst kan utgå, eller 300 kronor, har styrelsen ansett sig böra föreslå, att pensionen till sökanden bestämmas att utgå med ett till 300 kronor förhöjt belopp under hans återstående livstid från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin anställning vid statens järnvägsbyggnader.»

På grund av det anförda har styrelsen, med vitsordande av sökandens under tjänstetiden ådagalagda nit och skicklighet, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att den Alsterlén eller Alsterlind å allmänna indragningsstaten beviljade pension av 160 kronor måtte höjas till 300 kronor, att utgå under hans återstående livstid från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle entledigande från nu innehavande anställning vid statens järnvägsbyggnader, dock med villkor att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel uppgående till det för honom såsom yrkesarbetare beräknade årliga medelinkomstbelopp av 1,200 kronor, pensionen skulle, så länge anställningen varade, upphöra att utgå samt, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppginge till högre belopp än nämnda medelinkomst.

Statskontoret.

Till följd av remiss har statskontoret den 16 mars 1917 avgivit utlåtande i detta ärende och därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot avlåtande till riksdagen av proposition i anslutning till järnvägsstyrelsens framställning.

*Departements-
chefen.*

I likhet med järnvägsstyrelsen finner jag billigheten kräva, att ifrågavarande arbetare beredes förhöjning av honom tillerkänd pension; och får jag därför tillstyrka vad styrelsen i sådant hänseende föreslagit.

Ändring i
villkoren för
järnvägsarbeta-
ren K. F.
Andersson
tillerkänd
pension.

Med bifall till av Kungl. Maj:t därom gjord framställning har 1916 års riksdag medgivit, att arbetaren vid statens järnvägsbyggnader Karl Fredrik Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från anställning vid statens järnvägar, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, under villkor emellertid att, därest han fram-

deles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till ett för honom beräknat årligt medelinkomstbelopp av 900 kronor eller därutöver, pensionen skall, så länge anställningen varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till högre belopp än nämnda medelinkomst.

Sedermera har Andersson, som fortfarande är i arbete vid statens järnvägsbyggnader, anhållit om sådan ändring i nämnda villkor för pensionens åtnjutande, att han därutinnan bleve likställd med förmän och yrkesarbetare, som tillerkänts pension. Andersson har till stöd därför anfört, att han vore stenarbetare och såsom sådan att räkna till yrkesarbetarnas grupp.

I anledning härav har nu järnvägsstyrelsen anfört följande.

Järnvägs-
styrelsen.

I sin pensionsansökning hade Andersson icke uppgivit sig vara stenarbetare och ej heller åberopat några handlingar, utvisande hans egenkap av yrkesarbetare, och i de vid ansökningen fogade präst- och läkarbetyg samt intyg från vederbörande roteman hade sökanden betecknats såsom vanlig arbetare. Då vederbörande arbetschef emellertid vitsordat riktigheten av Anderssons uppgift, att han arbetat vid statens järnvägsbyggnader såsom yrkesarbetare, syntes det styrelsen rättvist, att han också i avseende å pensionsvillkoren bleve likställd med dylik arbetare.

Under åberopande av vad sålunda anförts har styrelsen hemställt om sådan ändring i de för pensionens åtnjutande föreskrivna villkoren, att det årliga medelinkomstbeloppet för Andersson måtte beräknas till 1,200 kronor.

I infortrat utlåtande av den 14 mars 1917 har statskontoret tillstyrkt bifall till föreliggande framställning.

Statskontoret.

Mot vad järnvägsstyrelsen i denna del anfört har jag icke funnit anledning till erinran.

Departements-
chefen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att en var av nedannämnda vid statens järnvägsbyggnader anställda eller förut anställda personer, nämligen förmännen Jonas Gustaf Jernberg, Otto Wilhelm Johansson Husberg, Johan Alfred Johansson och Olof Olsson, stenarbetarna Karl Samuel Forsgren, Johan

Johansson Linder och Sven Magnus Andersson samt arbetarna August Magnusson Hedelin, Per Johan Lundbäck, Johan Fredrik Melin, Jakob Bengtsson Lund, Jan Jansson, Alfred Gotthard Andersson, Karl August Bergdahl, Carl Magnus Johansson Löndahl, Karl August Lagerström, Frans August Johansson och Anders Petter Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats eller varder entledigad från sin befattning vid statens järnvägar — dock icke i något fall för tid före den 1 januari 1917 — under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, under villkor emellertid att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till ett för en var beräknat årligt medelinkomstbelopp av respektive 1,200 kronor för förman och yrkesarbetare samt 1,000 kronor för vanlig arbetare eller därutöver, pensionen skall, så länge sistnämnda anställning varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till högre belopp än nämnda medelinkomst;

dels att den järnvägsarbetaren Oskar Alsterlén eller Alsterlind av 1894 års riksdag å allmänna indragningsstaten beviljade pension av 160 kronor må höjas till 300 kronor, att utgå under hans återstående livstid från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från nu innehavande anställning vid statens järnvägsbyggnader, dock med villkor att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till 1,200 kronor eller därutöver för år räknat, pensionen skall, så länge anställningen varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till mer än sistnämnda belopp;

dels ock att stenarbetaren vid statens järnvägsbyggnader Karl Fredrik Andersson, vilken enligt beslut av 1916 års riksdag under visst villkor äger att från och med månaden näst efter den, varunder han ent-

ledigas från anställning vid statens järnvägar, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åttjuta årlig pension till belopp av 300 kronor, må åttjuta ifrågavarande pension under följande ändrade villkor, nämligen att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till 1,200 kronor eller därutöver för år räknat, pensionen skall, så länge sistnämnda anställning varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till mer än sistnämnda belopp.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Pripp.
